

15. oktober 2020

Fagforbundet Teater og Scenes uttalelse til regjeringens budsjettforslag for 2021

Fagforbundet Teater og Scene er en landsdekkende forening i Fagforbundet, og organiserer teknisk, administrativt og kunstnerisk ansatte ved scenekunstvirksomheter i hele landet. Vi har medlemmer fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord, fra Bergen i vest til Kautokeino i øst.

Fagforbundet Teater og Scene organiserer også frilansere, selvstendig næringsdrivende, lærlinger og studenter med tilknytning til scenekunstmrådet.

Regjeringen la 7. oktober frem forslag til statsbudsjett for 2021. Fagforbundet Teater og Scene er fornøyd med at kulturbudsjettet legger opp til aktivitet og sysselsetting i kultursektoren, med verdimeessig forankring i kulturmeldingen. Samtidig foreslås det store strukturelle endringer i hvordan tilskuddene for scenekunstmrådet skal fordeles, uten at Fagforbundet Teater og Scene er kjent med at dette har blitt forutgående behandlet i samarbeid og forståelse mellom tilskuddspartene.

Oppsummering av hovedsaker

- Fagforbundet Teater og Scene er sterkt imot regjeringens forslag om at ordningen med faste fordelingsnøkler for «region-/landsdelsinstitusjoner» og «region- og distriktsopera» (V Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd) avsluttes
- Fagforbundet Teater og Scene er sterkt imot at regjeringen gjør store forflytninger fra kapittel 323, med overføring av varige, programmerende scenekunstvirksomheter til forvaltning under Norsk Kulturråd.
- Fagforbundet Teater og Scene etterlyser avsetning til midlertidig hovedscene for Nationalteatret.
- Fagforbundet Teater og Scene etterlyser kulturpolitisk begrunnelse for at ABE-reformen foreslås videreført i kulturbudsjettet.

Strukturelle endringer

Fagforbundet Teater og Scene er bekymret over regjeringens forslag til strukturelle endringer i kulturbudsjettet. Dette gjelder i hovedsak faste fordelingsnøkler for region-/landsdelsinstitusjoner og region- og distriktsopera som er foreslått avvirket, se eget avsnitt om dette.

I tillegg er vi svært bekymret over det i budsjettforslaget gjøres store forflytninger fra kapittel 323, med overføring av de programmerende scenene BIT Teatergarasjen, Østfold Internasjonale Teater, Black Box Teater, Rosendal Teater og Unge Viken Teater til post 320 og forvaltning under Norsk Kulturråd. Spesielt bekymringsfullt er det at dette foreslås uten at det har vært forutgående arbeid og diskusjoner med de dette gjelder.

Fagforbundet Teater og Scene ber Stortinget kreve at forvaltningen av disse oppgavene ikke overføres til Norsk Kulturråd. Slike endringer skal ikke gjøres uten grundig forarbeid i tett dialog med sektoren.

Rammevilkår

Regjeringen anerkjenner den vanskelige situasjonen kulturlivet står i grunnet covid-19-pandemien. Vår sektor var blant de første som måtte avbryte ordinær aktivitet, og er trolig også blant de siste som kan gjenoppta normal virksomhet. Regjeringen legger til grunn at det må påregnes at det også i 2021 vil være betydelige begrensninger med hensyn til hvor store publikumsgrupper som kan samles, og hvilke arrangementer som kan gjennomføres. Fagforbundet Teater og Scene er derfor fornøyd med at våre virksomheter i hovedsak får videreført sine rammetilskudd for 2021, og at det i kulturbudsjettet er satt av 140 millioner kroner i stimuleringsmidler til musikk- og scenekunstinstitusjonene. Stimuleringsmidlene skal kompensere for manglende egeninntekter i første halvår, og det er videre positivt at regjeringen er villige til å vurdere utvidelse av ordningen i revidert nasjonalbudsjett dersom det fortsatt er behov for ekstraordinære tiltak i andre halvår.

Fagforbundet Teater og Scene er forundret over at ABE-reformen foreslås videreført for 2021, og etterlyser saklig grunnlag for at reformen omfatter scenekunstvirksomheter som mottar statlig tilskudd. Som vi har påpekt i tidligere innspill virker reformen tilfeldig, og uten noen forutgående vurdering av om den enkelte virksomhet har kapasitet til innsparing eller effektivisering. Fagforbundet Teater og Scene mener scenekunstvirksomhetene ikke er overadministrert, og at ABE-reformen derfor rammer virksomhetenes kjerneoppgaver, som er å utvikle scenekunst av høy kvalitet til et stort og bredt publikum, direkte.

Faste fordelingsnøkler

Fagforbundet Teater og Scene er sterkt imot regjeringens forslag om at ordningen med faste fordelingsnøkler for «region-/landsdelsinstitusjoner» og «region- og distriktsopera» (V Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd) avsluttes f.o.m budsjettframlegget for 2021. Fast fordelingsnøkkel fungerer i dag som en forutsetning for at delt finansiering skal fungere som en forutsigbar ordning. Et sentralt argument i kommuneproposisjonen for ikke å gå videre med forslagene om å overføre mer ansvar til fylkeskommunene er at de fører med seg «en risiko for økte forskjeller mellom regionene og et svekket kulturtilbud for deler av befolkningen» (Prop. 105 S (2019–2020) Kommuneproposisjonen 2021 s. 79).

Regjeringens budsjettframlegg kan leses som at det er en motsetning mellom statlige overføringer og lokalt selvstyre. Vi mener derimot at det ikke er noen motsetning mellom en nasjonal kulturell infrastruktur og et lokalt forankret kulturliv. Vår erfaring er at dette samspillet er svært velfungerende i dag. Fagforbundet Teater og Scene mener derfor at Stortinget må være tydelige på at det er dialogen mellom forvaltningsnivåene som må styrkes, fremfor at ordningen avvikes.

Fagforbundet Teater og Scene mener at det lokale kulturlivet tjener på at institusjonene har en solid og forutsigbar økonomisk overføring. Vår bekymring er at en overføring av nasjonale scenekunstvirksomheter til lokal forvaltning vil medføre et større press på økonomiske rammebetingelser, og at dette på sikt vil svekke virksomhetenes status som profesjonelle arenaer for kunstfaglig kompetanse og fri ytring. Med bakgrunn i dagens situasjon for kultursektoren har det aldri vært viktigere å sikre trygge og forutsigbare rammevilkår for institusjonene, for slik å sikre sysselsetting og kompetanse i sårbare fagmiljøer.

Kompensasjon for sviktende inntekter

Fagforbundet Teater og Scene er bekymret over regjeringens forslag til kompensasjonsordning for kulturlivet. I prop 142 s til statsbudsjettet, og forslag til ny forskrift knyttet til kompensasjonsordning for arrangører og underleverandører som har vært ute på høring, foreslås det at man for perioden 1. oktober – 31. desember kun skal ha mulighet til å søke på kompensasjon for helt avlyste arrangementer som var planlagt før 12. mars 2020. I tillegg blir nåværende mulighet for å søke på gjennomsnittstall for 2017-2019 foreslått fjernet. Underleverandører er ikke involvert i prosjekter på et tidlig tidspunkt, og har ikke tilgang på kontrakter eller avtaler med lang tidshorison.

Når stimuleringsordningene heller ikke er ferdig utformet skaper dette stor usikkerhet i den delen av sektoren som ikke er omfattet av offentlige overføringer. Disse virksomhetene er like fullt en del av den infrastrukturen kulturlivet er avhengig av, både når det gjelder kompetanse og arbeidskraft.

Fagforbundet Teater og Scene ber Stortinget gjøre nødvendige vedtak både når det gjelder vilkårsendring i kompensasjonsordning og i utforming av stimuleringsordning, for slik å sikre underleverandørenes overlevelse og sysselsettingen i kulturnæringen.

Kulturelt mangfold

Fagforbundet Teater og Scene gleder seg over regjeringens satsning på dansefeltet. Andre gledelige prioriteringer er fokus på kulturelt mangfold, integrering og likestilling. Hålogaland Teater, Kilden TKS, Nordland Teater, Opera Nordfjord og Trøndelag Teater får alle øremerkede midler til særskilte satsninger for å sikre bred samfunnsdeltakelse. Videre får Teater Vestland og Det Vestnorske Teateret midler til språktiltak. Operaen i Kristiansund får økt tilskudd på bakgrunn av sitt arbeid med kulturproduksjon for barn og unge.

Fagforbundet Teater og Scene støtter opp om alle disse tilskuddene, da de bygger opp under kulturpolitiske mål og virksomhetenes samfunnsoppdrag.

Fagforbundet Teater og Scene er videre fornøyd med at prosessen med nytt samisk nasjonalteater i Kautokeino videreføres. Fagforbundet Teater og Scene støtter samlokaliseringen av Beaivváš samisk nasjonalteater og Samisk videregående skole og reindriftsskole. Det kan ikke understrekes nok at det for teatrets del haster med å få virkeliggjort gode og hensiktsmessige arbeids- og fremvisningslokaler. Situasjonen for samisk scenekunst er kritisk.

Arenautvikling

Det er gledelig at Den Nationale Scene i Bergen tilgodeses med 10 millioner kroner til prosjektering og bruk av prøvelokaler og nye verkstedsfasiliteter. Det er derimot bekymringsfullt at alternativ hovedscene for Nationaltheatret i byggeperioden 2022 – 2027 ikke er nevnt særskilt. Kulturdepartementet er kjent med at både publikumstilbud og sysselsetting vil bli sterkt begrenset i perioden teatret ikke kan arbeide fra hovedhuset på Johanne Dybwads plass. Fagforbundet Teater og Scene mener det er sterk motsetning mellom regjeringens øvrige politikk, og de signalene den gir ved å ikke øremerke midler til alternativ hovedscene i byggeperioden. Som Nasjonalbudsjettet viser i figur 2.6 er svikten i sysselsettingen innenfor kultur, underholdning og annen tjenesteyting dramatisk for 2020. Prognosene fra «Norge mot 2025» viser at det er stor usikkerhet om pandemiens konsekvenser for norsk økonomi, både på kort og

lang sikt. Sett i lys av dette er det dramatisk når Nationalteatret har varslet en mulig nedbemanning på 50-70 årsverk i byggeperioden dersom hovedscenen ikke blir erstattet.

Fagforbundet Teater og Scene ber derfor Stortinget om å bevilge de nødvendige midlene for Nationalteatret slik at denne sentrale institusjonen kan sikre sin aktivitet og kvalitet også i den perioden de ikke har anledning til å benytte egen hovedscene.

Teater Ibsen er en tradisjonsrik og viktig regional kulturinstitusjon som regionteater for Vestfold og Telemark. Under pandemien opptrådte teatret forbilledlig ved å umiddelbart omstille driften gjennom digitalisering og gjennom å ta i bruk alternative spillesteder. Teatret har kontinuerlig tilbudt publikum scenekunst med høy kvalitet, selv med de begrensningene pandemien legger. I budsjettsøknaden for 2021 ba teatret om et tilskudd på 3 millioner kroner til bygging av ny prøvesal/scene 2. Dette har ikke blitt hensyntatt i regjeringens budsjettforslag. Teater Ibsen har i dag en hovedscene med bare 164 plasser. Skal teatret kunne satse ambisiøst med mål om å nå ut til et større og mer mangfoldig publikum må det investeres i hensiktsmessige lokaler.

Fagforbundet Teater og Scene ber Stortinget bevilge de nødvendige midler slik at prøvesal/scene 2 kan realiseres.

Annet

Fagforbundet Teater og Scene viser til innspill fra Fagforbundet og Norsk Teater og Orkesterforening, NTO.

For Fagforbundet Teater og Scene

Henriette Jevnaker
Foreningsleder